Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування спеціалізованого автомобіля роти конвойної служби Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області

8 квітня 2026 року

м. Івано-Франківськ, 2026 р.

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1] Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.04.2026 здійснено відвідування місця несвободи – спеціалізованого автомобіля роти конвойної служби Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області, призначеного для конвоювання затриманих та взятих під варту осіб.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Непийвода Людмила Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприйняття роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Дем'янчук Світлана Степанівна, представник громадської організації.

Відвідування здійснено у присутності:

Пітчука Ярослава Ярославовича, старшого конвоїра взводу № 1 роти конвойної служби ГУНП в Івано-Франківській області.

Загальна інформація.

Спеціалізований автомобіль роти конвойної служби Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області, відповідно до свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу – спеціалізований легковий оперативний-В автомобіль марки СКС FD-M3 на базі Fiat Doblo, 2017 р. в., номер 07-87 (далі – спецавтомобіль, транспортний засіб), оглянуто на території Державної установи «Івано-Франківська установа виконання покарань (№ 12)» за адресою: вул. Євгена Коновальця, 70, м. Івано-Франківськ, 76018.

Попереднє відвідування спецавтомобіля групою НПМ не здійснювалося.

Відвідуванням встановлено, що кузов спеціального автомобіля з розсувними бічними дверима розрахований на одночасне перевезення 3 узятих під варту осіб.

Санітарний стан спецавтомобіля на момент огляду задовільним. У салоні кузова підтримується належна чистота, сторонні предмети відсутні.

Салон кузова розділений на три зони: перша – для розміщення варти (фото 2), інші дві – для взятих під варту осіб, які розділені між собою металевими перегородками для розміщення різних категорій осіб, з яких одна двомісна та одна одномісна камери (фото 3, 4).

Площа двомісної камери складає 1 м^2 (1,77 м*0,56 м), висота 1,40 м. Площа одномісної камери – 0,50 м^2 (0,80 м*0,56 м), висота 1,40 м.

Сидіння і спинки в камерах дерев’яні та закріплені на стінках кузова спецавтомобіля. Також камери обладнані поручнями з відповідним контрастним маркуванням. На вікнах встановлені захисні решітки. Гострі (небезпечні) місця у

внутрішніх приміщеннях спецавтомобіля відсутні. Підлога у камерах спецавтомобіля металева, нековзка.

Місце для розміщення варти обладнано сидінням (фото 2).

Спецавтомобіль обладнано системою штучного освітлення, опаленням, вентиляцією, переговорним пристроєм з начальником варти, проблисковими маячками, камерою відеоспостереження у приміщенні варти, звуковою та світловою сигналізацією. У даху над приміщенням варти обладнано аварійно рятувальний/вентиляційний люк.

Транспортний засіб також оснащено вогнегасниками та медичною аптечкою для надання первинної домедичної допомоги, яка укомплектована лікарськими засобами з актуальними термінами придатності ліків.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права не бути підданим катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України)

1. Під час огляду спеціалізованого автомобіля для перевезення обвинувачених (підсудних), засуджених та осіб, узятих під варту групою НПМ встановлено відсутність у відсіку для перевезення зазначених осіб та співробітників конвойної служби ременів безпеки, що забезпечують безпечне перебування пасажирів під час руху транспортного засобу (фото 2, 4).

Європейський комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у документі «Transport of detainees» (CPT/Inf(2018)24) наголошує, що особи повинні перевозитися у транспортних засобах, спеціально призначених для цієї мети, з урахуванням усіх вимог безпеки, а всі транспортні засоби для перевезення затриманих осіб мають бути обладнані належними засобами безпеки, зокрема ременями безпеки.

У рішенні Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справі «Енгел проти Угорщини» (Engel v. Hungary) зазначено, що заявник з інвалідністю перевозився спеціалізованим транспортом без належного забезпечення безпеки, зокрема за відсутності ременя безпеки та належної фіксації крісла колісного під час руху автомобіля. У сукупності з іншими встановленими обставинами справи такі умови перевезення були враховані ЄСПЛ під час оцінки дотримання державою вимог Конвенції щодо належного поводження з особами, які перебувають під її контролем.

Таким чином, ЄСПЛ постановив, що мало місце порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенція про права осіб з інвалідністю, стаття 21 Конституції України, статті 26 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»)

2. Відповідно до Конституції України та Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, особи з інвалідністю в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод.

Стаття 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю вимагає від держав-учасниць забезпечити особам з інвалідністю доступ нарівні з іншими до фізичного оточення та до транспорту. Відсутність сходинок, висувної підніжки, поручнів та належних умов для крісла колісного є прямим невиконанням обов'язку щодо усунення бар'єрів на транспорті.

Поряд з цим, групою НПМ встановлено, що конструкція кузова спецавтомобіля не дозволяє здійснювати перевезення осіб з інвалідністю, зокрема, осіб, які пересуваються за допомогою крісла колісного (фото 1). Також дверний отвір вхідних дверей кузова не обладнаний драбиною зі сходинками чи висувною підніжкою, а також поручнями для полегшення піднімання у внутрішнє приміщення транспортного засобу.

Інші порушення.

У порушення вимог статті 16 Закону України «Про дорожній рух» та пункту 6 розділу ІІ Порядку використання і зберігання транспортних засобів Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України 07.09.2017 № 757 (далі – Порядок), поліцейський охорони-водій не мав при собі свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу, а лише його копію (фото 5).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству внутрішніх справ України:

1.1. Розробити технічні вимоги та характеристики до спеціалізованих автомобілів, призначених для конвоювання затриманих та взятих під варту осіб, визначивши обов'язкову наявність у спецавтомобілях засобів безпеки для запобігання травмуванню під час маневрів, гальмування чи ДТП.

2. Головному управлінню Національної поліції в Івано-Франківські області:

2.1. Вжити заходів щодо обладнання наявних в експлуатації спеціалізованих автомобілів, призначених для конвоювання затриманих та взятих під варту осіб, ременями безпеки (іншими засобами безпеки) для безпечного перевезення таких осіб та осіб варти, а також забезпечити розумне пристосування для осіб з інвалідністю шляхом встановлення засобів безперешкодного доступу (пандусів

або підйомників, додаткових сходинок, поручнів) та належних кріплень для фіксації крісел колісних під час руху.

2.2. Забезпечити експлуатацію автомобілів для перевезення затриманих та ув'язнених осіб з дотриманням Порядку.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

1. Фотоматеріали.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Верховної Ради України
з прав людини **Людмила НЕПИЙВОДА**

Додаток до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

